

malariamug, *Anopheles maculipennis*, komen er in ons land nog twee *Anopheles* soorten voor: *A. bifurcatus* en *A. plumbeus*, die ook in staat zijn, om de malaria-ziekte over te brengen. Daar kom ik later wel eens op terug, maar wat op het oogenblik meer van belang is, er bestaan waarschijnlijk van de gewone malaria-mug verschillende rassen. Op verschillende plaatsen in ons land leven malaria-mug en mensch vreedzaam naast elkander, zonder elkaar wederkeerig ziekten te bezorgen. Mogelijk zijn die muggen dan van een ander ras dan de Noordhollanders, maar zeker weten we dat nog niet. Nu is professor Swellengrebel, de bioloog van de malariacommissie, bezig om dit vraagstuk op te lossen en daarvoor heeft hij levende malariamuggen noodig uit alle deelen van ons land, ook uit die deelen, waar de malaria-ziekte niet voorkomt. Hier kunnen nu de leeken-liefhebbers een handje helpen en daarom verwijs ik met aandrang naar den oproep van den secretaris der malaria-commissie, dien ge vindt aan het hoofd van onze Vragen en Korte Mededeelingen. Zoek eens in huis of stal naar malaria-muggen. In de varkensstallen hebt ge wel de meeste kans. Daar hangen ze aan de zoldering of in 't spinrag of ze zitten tegen planken en balken in de welbekende houding, kop en lichaam gestrekt en een hoek van veertig graden, of zelfs meer, makend met het steunvlak. Zekerheid krijgt ge door naar den zuignuit te kijken. Indien die geflankeerd wordt, door twee tasters, ongeveer even lang als die zuignuit zelf, dan hebt ge te doen met een malariamug. De gewone steekmug en de ringelmug hebben tasters, die niet verder reiken dan tot het derde deel van de zuignuit.

Het komt er nu op aan, om allereerst een schuilplaats van de malariamuggen te ontdekken en u dan dadelijk te wenden tot Dr. Korteweg, die u prompt voorzien zal van de noodige voorlichtingen en vangbuisjes.

JAC. P. THUISSE.

HET MEIJENDEL-ONDERZOEK.

MYCOLOGISCHE SECTIE *). (Zie noot pag. 312.)

UIT het laatste Meyendelverslag van Dr. Schierbeek in De Lev. Nat. van 1 Juli is reeds gebleken, dat Meyendel ook in mycologisch opzicht zeer de moeite waard is, zoowel wat betreft het groote aantal soorten, als de bijzonderheid der soorten. Dit is ook niet te verwonderen bij zóóveel afwisseling van terrein en plantengroei. Het aantal basidiomyceten is aan het eind van 1924 reeds gestegen ± 360 van de ± 1550 soorten; van de ascomyceten zijn er ongeveer 17. Hoewel de myxomyceten eigenlijk geen zwammen zijn, bemoeit de mycologische sectie er zich mee en heeft daarvan een twaalfstal gevonden, waarvan echter de namen nog niet alle zijn vastgesteld. Van 1925 kan ik nog niet veel vertellen, omdat ten eerste het hoogseizoen nog beginnen moet en ten tweede dit jaar betrekkelijk droog is geweest, zoodat wij ook in 't najaar niet zooveel vondsten deden, als wel eens het geval is geweest.

De meeste vondsten zijn gedaan in het gebied van de boerderij Meyendel, in de berkenboschjes bij de woning van den boschwachter en die, welke daarbij aansluiten naar

den kant van Kijfhoek en Bierlap. Het rijkst zijn de vakken 49, 59, 60, 69, 70 en 71, (zie 't kaartje in 't Julinumnummer). In vak 75 waarin het Koningsbosch, een dennenbosch, ligt, is vroeger menige aardige vondst gedaan. Mijn indruk echter is, dat het de laatste jaren sterk achteruit gaat en wel doordat het te veel platgetreden wordt. Ook de reeds genoemde berkenboschjes worden zienderoogen meer betreden en . . . door papieren enz. vervuild. Het is dringend noodig, dat deze gebieden meer tegen onnadenkend publiek beschermd worden.

Vaak kan men eind Mei, begin Juni reeds verscheidene vondsten doen, al is het aantal van iedere soort dan ook niet groot. Juli en begin Aug gewoonlijk is de slechtste tijd. Uit den aard der zaak merkt men van geringen regenval in dit gebied veeleerder armoede aan zwammen, dan daar waar de grond langer vochtig blijft.

De berkenboschjes en de gemengde bosschen zijn het rijkst aan soorten. Op een open mossig gedeelte tusschen de berken (vak 59) staan een tiental *Hygrophorus*-soorten,

terwijl er een bepaalde weide is (vak 69), waar meerdere *Tricholoma*'s staan. In een dennenbosch (vak 59) waar onder de dennen verder niets groeit, kunnen we bijna het heele jaar zeker zijn van *Inocybe geophylla*, terwijl er al naar het jaargetijde ieder jaar te vinden zijn: *Armillaria mellea*, *Tricholoma rutilans*, *Laccaria amethystina* en *laccata*, *Tubaria furfuracea*, *Hypholoma fasciculare* en *Polystictus abietina*.

Dit bosch is een voorbeeld van monotonen zwammengroei in tegenstelling met wat het Koningsbosch vroeger was, waar men telkens nieuwe vondsten deed. Hier echter groeiden allerlei andere planten onder 't hout, als: *Solanum dulcamara*, *Scrophularia vernalis*, brandnetel, braam, verschillende grassen, vlier enz. Door de verschillende dennengebieden te vergelijken zou men allerlei conclusies kunnen trekken. De achteruitgang van het Koningsbosch is daarom des te meer te betreuren. Dan is er een plaats, waar ik meer dan eens vrij dicht bij elkaar *Psalliota campestris* en haar gevaarlijke dubbelgangster *Amanita phalloides* vind

Fig. 1. *Helvella crispa*.

Foto J. DOUGLAS.

d. i. aan het stukje sintelpad, tusschen *Tricholomaweide* en den zoogenaamden „dijk” om de boerderij Meyendel — In een berkenboschje van vak 49, en ook slechts daar, vinden we *Hydnum repandum* sinds een paar jaar telkens terug.

Zoo is er voor de mycologen langzamerhand een overzicht ontstaan over de soorten dier vindplaatsen en hoop ik, dat wij nu ook krachtiger de oekologie ter hand kunnen nemen.

Hierbij een lijst van wat er tot nu toe gevonden is, ter vergelijking met de lijst van Massart. De cursief gedrukte soorten zijn min of meer bijzonder, die waar een jaartal bij staat zijn nieuw voor de Ned. flora. Nog zij opgemerkt dat de twee *Inocybe*-soorten *I. Cookei* en *I. haemacta* twee namen zijn voor hetzelfde exemplaar. De Heer K. Boedijn heeft den naam *I. haemacta* Berk. en Cooke in zijn lijst opgenomen zie foto 1 en 1a. *Poria undulatus* moet zijn: *P. undatus* (zie Juli nummer). De soorten met een * gemerkt komen ook in Massart's lijst voor, die er een 40-tal geeft.

Basidiomycetae (systeem Dr. Oudemans).

Sphaerobolus stellatus Tode, **Tulostoma mammosum* Mich; — *Geaster Cesatii* Rab, *coliformis* Dicks; *fimbriatus* Fr.; *fornicatus* Huds, *limbatus* Fr., *mammosus* Fr., *Schmideli*,

Vit., triplex Jungh; — Lycoperdon Bovista L., furfuraceum Schaeff., — *gemmatum Batsch., piriforme Rupp., saccatum Vahl. — Bovista nigrescens P., *plumbea P., — Scleroderma verrucosum Vaill. — Ityphallus *impudicus L. Mutinus caninus Huds., — Amanita alba Price, Mappa Batsch, muscaria L. pantherina D. C. phalloides Fr., rubescens Fr., — Lepiota amianthina Scop.; clypeolaria Bull., erminea Fr., *lenticularis* Lasch., procera Scop., — Armillaria mellea Fl. Dan., — Tricholoma album Schaeff., atro-cinereum P., brevipes Bull., carneum Bull., equestre L. flavo-brunneum Fr., gambosum Fr., grammopodium Bull., humile Fr., melaleucum P., *nudum Bull., panaeolum Fr., rutilans Schaeff., saponaceum Fr., sordidum Fr., sudum Fr., sulfureum Bull., terreum Schaeff., — Clitocybe brumalis Fr., candicans P., clavipes P., ericetorum Bull., flaccida Sow., gilva P., infundibuliformis Schaeff., incilis Fr., laccata Scop., var. amethystina Vaill., maxima Gaertn. et Meyer, meta-chroa Fr., nebularis Batsch., *obsoleta Batsch., odora Bull., rivulosa Pers. suaveolens Fl. Dan. squamulosa Pers., vibecina Fr., — Collybia butyracea Bull., esculenta Wulf., confluens P., dryophila Fr., longipes Bull., velutipes Curtis., — Mycena acicula Schaeff., alcalina Fr., corticola Schum., cruenta Fr., epipterygia Scop., filipes Bull., galericulata Scop., galopoda Fr., haematopoda P., lactea P., luteo-alba Bolton, metata Fr., pelianthina Fr., polygramma Bull., pura P., pithya Fr., rorida Fr., rubromarginata Fr., rugosa Fr., sanguinolenta A. S., — Omphalia camptophylla Berk., Fibula Bull., Fib. var. Schwartzii Pat., hepatica Batsch., hydrogramma Fr., Oniscus Fr., rustica Fr., — Pleurotus applicatus Batsch., dryinus P., ostreatus Jacq., — Hygrophorus *agathosmus* Fr., ceraceus Fr., chlorophanus Fr., coccinioides Fr., *conicus Fr., hypothecus Fr., miniatus Fr., niveus Fr., obrussens Fr., *psittacinus Fr., puniceus Fr., virgineus Fr. — Lactarius aurantiacus Fr., blennius Fr., deliciosus Fr., insulsum Fr., rufus Fr., *scrobiculatus* Fr., theiogalus Fr., torminosus Fr., turpis Fr., vietus Fr., volemus Fr., zonarius Fr., — Russula alutacea Fr., chamaeleontina Fr., cyanoxantha Fr., decolorans Fr., delica Fr., depallens Fr., drimeia Cooke, emetica Fr., fellea Fr., fragilis P., furcata Lam., heterophylla Fr., integra L., *mustelina* Fr. 1923, ochracea A. et S., pectinata Bull., Queletii Fr., vesca Fr., veterinosa Fr., — Cantharellus aurantiacus Wulf., cibarius Fr., — Marasmius androsaceus L., *oreades Bolton, ramealis Bull., rotula Scop. urens Bull. — Lentinus cochleatus P., lepidus Fr., — Panus conchatus Bull., stipticus Bull., — Lenzites betulina L., — Schizophyllum commune Fr., — Volvaria bombycina Schaeff., — Pluteus cervinus Schaeff., — *granulatus* Brés 1923, nanus P., *semibulbosus* Lasch., — Entoloma clypeatum L., sericeum Bull., — Leptonia chalybea Pers., *lampropoda* Fr., — *Eccilia griseo-rubella* Lasch., — Claudopus variabilis P., — Pholiota destruens Brondeau, marginata Batsch., mutabilis Schaeff., praecox P., unicolor Fl. Dan., — Hebeloma *crustuliniforme Bull., mesophaeum Fr., — Inocybe stricta Fr., fastigiata Schaeff., geophylla Sow., *haemacta* Berk et Cooke 1923, lacera Fr., *perbrevis* Weinm., sambucina Fr., — Flammula penetrans Fr., sapinea Fr., — Naucoria crobula Fr., escharoides Fr., pediades Fr., — Galera hypnorum Batsch., tenera Schaeff., — Tubaria furfuracea P., inquilina Fr., pellucida Bull., — Crepidotus alveolus Lasch., mollis Schaeff., — Bolbitius vitellinus Fr., — Cortinarius anomalus Fr., balteatum Fr., bolaris P., caninus Fr., cinnamomeus L., collinitus P., colus Fr., erythrinus Fr., hemitrichus P., hinnuleus Sow., mucosus Bull., palaeaceus W., — *Paxillus involutus; — Psalliota arvensis Schaeff., *campestris L., camp. var. praticola Vitt., sylvatica Schaeff., — Stropharia *aeruginosa Curtis, melasperma var. coronilla Bull., merdaria Fr., *semiglobata Batsch., stercorearia Fr., — Hypholoma Candolleianum Fr., capnoides Fr., epixanthum Paulet., fasciculare Hudson., hydrophyllum Fr., sublateralitum Schaeff., — Panaeolus campanulatus L., fimicola L., — Anellaria separata L., — Psilocybe ammophila Dur. et Lévy., bullacea Bull., cernua Fl. Dan., sarcocephala Fr. — Psathyra conopsea Fr., corrugis P., — Psathyrella disseminata P. — Coprinus atramentarius Bull., congregatus Bull., micaceus Bull., plicatilis Curtis., sterquilinus Fr., — Gomphidius glutinosus Schaeff., viscidus L., — Boletus badius Fr., bovinus L., *castaneus* Bull., edulis Bull., felleus Bull., granulatus L., luteus L., parasiticus Bull., scaber Bull., subtomentosus L., subtr. var. chrysenteron Bull., variegatus Sw., — Polyporus adustus Fr., amorphus Fr., betulinus Fr., brumalis P., destructor Schrad., fumosus P., lacteus Fr., rutilans Pers., varius P., — Polystictus abietinus Dicks., versicolor L., — Fomes ignarius L., ign. var. robustus Fr. et Cooke, — Poria sanguinolenta A. S., — *undatus* Fr. 1923, vaporaria P., — Trametes gibbosa P.,

rubescens A. et S., — *Merulius corium* P., *tremellosus* Schrad. — *Hydnum auriscalpium* L., *repandum* L. — *Irpex obliquus* Schrad., — *Radulum orbiculare* Fr., *quercinum* Fr., — *Phlebia merismoides* Fr., — *Clavaria cristata* P., *flava* Schaeff., *inequalis* Müll., *in. var. aurantiacus* Pers. *stricta* P., *Typhula Grevillei* Fr., — *Craterellus cornucopioides* L., — *Stereum hirsutum* Willd., *purpureum* P., *rugosum* Fr., *spadiceum* Fr., — *Peniophora quercina* P., — *Cyphella ampla* Lév., — *Telephora anthocephala* Bull., *terrestris* Ehrh., — *Hirneola Auricula Judae* L., — *Exidia glandulosa* Bull., — *Ulocollo foliacea* P., — *Tremella violacea* Relhan. — *Dacryomyces stillatus* Nees. — *Calocera cornea* Batsch., *viscosa* P.

Ascomycetae (alphabetisch).

Acetabula vulgaris Fuck — *Belonioscypha ciliatospora* — *Ciboria amentacea* Balb — *Coryne sarcoïdes* Jacq. — **Geopyxis ammophila* Sacc. — *Helvella crispa* Scop. fig. 1 — *H. lacunosa* Afz. — *Humaria granulata* Bull. — *H. rutilans* Fr. — *Lachnea hemisphaerica* Wigg. — *Macropodia macropus* Pers. — *Morchella esculenta* L. — *Nectria cinnabarina* Tode — *Plicaria badia* Pers. — *Rhizina inflata* Schaeff. — *Verpa digitaliformis* P. (syn. *Verpa conica* Mill.) — *Xylaria hypoxylon* L.

Myxomycetae (alphabetisch).

Arcyria incarnata Pers. — *Badhamia utricularis* Bull. — *Leocarpus fragilis* Link. — *Lycogala epidendrum* Batsch. — *Physarum nutans* — *Spumaria alba* D. C. — *Stemonitis fusca* Roth. Nog niet geheel zeker vastgesteld zijn: *Amaurochaete atra* Alb. et Schw. *Diderma globosum* en *D. radiatum*.

Geopyxis ammophila. Sacc.

De *Geopyxis ammophila* is een echt ding van de duinen, groeiend in het barre zand. Ik zou er den Hollandschen naam van „Zandtulpje” aan willen geven, want mij doen ze altijd aan kleine tulpjes denken. Het is een ascomyceet met zeer groote elliptische sporen.

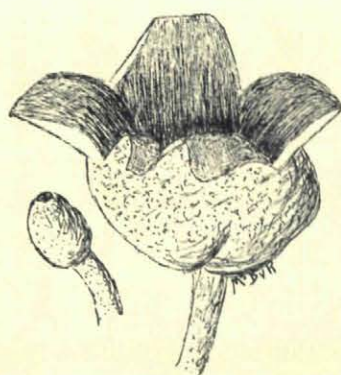

Fig. 2. *Geopyxis ammophila*. Sacc.

Eerst zijn het gesloten rolronde knotsjes, die zich later met 4 à 5 slippen openen, welke zich plat op het zand leggen, terwijl de kelk in den grond blijft. Van binnen zijn ze mooi fluweelig bruin, van buiten licht grijs geheel met zand overkleefd. Ze zijn vleezig en zeer breekbaar. De steel kan wel heel lang zijn, doch door de uiterst groote breekbaarheid is het ons nog niet gelukt, ze zóó ver uit te graven, totdat wij het substraat bereikten en een denkbeeld kregen van de lengte. Reeds meerdere jaren hebben wij ze op dezelfde plekken terug gevonden. Het is een interessant ding, dat niet zoo algemeen schijnt te zijn: een van de bijzonderheidjes van Meyndel.

**Coprinus sterquilinus* Fr. fig. 3.

Hoed: eerst sneeuwwit en vlokkig, dan rose, tenslotte donkergrijs, als overtrokken met een metaalglanzend vlies; eerst klokvormig; snel vervloeiend (binnen 9 u. is alles afgeloopen); dan geheel uitgespreid. Een deel van den hoed blijft over en verdroogt; is dan zwart met geelbruin centrum en bezaaid met witte sliertjes van de schubresten, wat een aardig bont geheel geeft. *Lamellen*: buikig 5—6 cm. breed; eerst wit, dan zwart en steenrood op snee. *Steel*: wit, soms kort en dik, ook wel slank uitgroeïend, glad, glanzend, eindigend in een knolletje; sterk wortelend. Bij 't aanraken wordt de steel purperachtig zwart. *Ring*: wit, verschuifbaar. *Vleesch*: witachtig, dun. *Substraat*: paarde- of konijnemest.

Inocybe haemacta Berk. et Cooke zie fig. 4 en 4a.

Hoed: klokvormig, dan uitgespreid, met zwakke umbo, later min of meer verdiept; kaneelbruin; eerst glanzend, later vezelig, vlokkig. *Lamellen*: aangegroeid; eerst licht,

Fig. 3. *Coprinus sterquilinus* Fr.

Fig. 6. *Geaster triplex*.

Foto J. DOUGLAS.

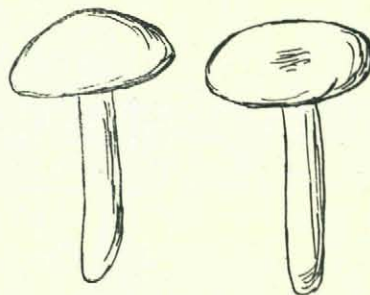

Fig. 4. *Inocybe haemacta* Berk.

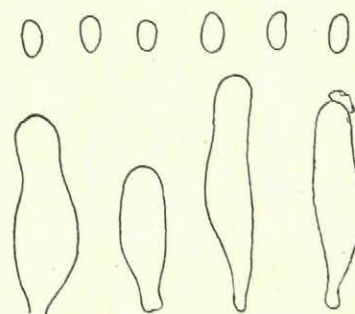

Fig. 4a Sporen en cystiden van
Inocybe haemacta
(geg. v. Dr. K. BOEDIJN).

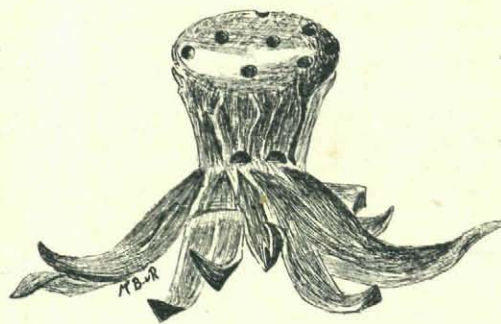

Fig. 5. *Geaster coliformis*.

later bruin. *Steel*: vrij glad, slank, eerst wit, later geelbruin, aan den top lichter, aan den voet groenig. *Vleesch*: wit, aan de steelbasis groenig. *Sporen*: glad, $7-11 \mu \times 4-6 \mu$; gemiddeld $10 \times 5 \mu$. Cystiden $38-63 \mu \times 12-17 \mu$ dunwandig.

Geaster coliformis Dicks, fig. 5.

Binnenste peridium met meerdere zuiver ronde openingen als bij een peperbus; soms metaalglanzend; rust als 't ware op zuiltjes op 't buitenste peridium, dat een zestal onregelmatige slippen heeft en aan den onderkant een typische kegelvormig verlengstuk met stompen punt. De Holl. naam is „peperbus”.

Geaster triplex Jungh, fig. 6.

Is de *Geaster coliformis* een bijzonderheid, de *Geaster triplex* of gekraagde aardster is een veelvuldig weerkerende gast. Op de foto komt de omgeving van rendiermos goed uit. Zij komen echter ook voor op de naalden van het dennenbosch en tusschen de blaren van het loofhout.

Tot mijn spijt heb ik geen voldoende materiaal kunnen krijgen, om van de voor de Nederlandsche flora nieuw gevonden soorten, behoorlijke afbeeldingen te maken.

Augustus 1925.

M. R. S. BOETJE—VAN RUYVEN.

1) In 1925 zijn o.m. de volgende vondsten gedaan: Basidiomyceten: *Canthorellus muscigenus* Bull., — *Clavaria fistulosa* Holmsk. — *Amanitopsis vaginata* Bull. — *Cortinarius acutus* P., *albviolaceus* P. — *Clitocybe expallens* P., *metachroa* Fr., *inversa* Scop. — *Collybia maculata* A. S., — *Exidia glandulosa* Rull. — *Hypholoma capnoides* Fr. — *Inocybe subrimosa* Karst. — *Lactarius controversus* Fr. — *Lepiota excoriata* Schaef., *Cinnabarina* A. S. — *Lycoperdon echinatum* P. — *Mycena atro-cyanea* Batsch., *viscosa* Maire — *Pluteus chrysophaeus* Schaef. — *Poria contegrea*, *taxifolia* (waarsch. beide nieuw voor de Ned. flora, H. C. Blöte, J. Verseveldt) — *Russula ochroleuca* P. — *Trametes hispida* Bagl. — *Tremella mesenterica* Retz. — *Tricholoma cnista* Fr., *Georgii*, *gambosum* Fr., *irinum* Fr. — *Ulloccolla saccharina* Fr.

Ascomyceten: *Ciborea amentacea* Balb. — *Helotium citrinum* Hedw. — *Hypomyces* spec. — *Hypoxylon multifforme* Fr. — *Rhytisma acerinum* P. — *Rutstroemia firma* P. —

Er zijn nu een 400 basidiomyceten.

Waarnemers zijn geweest: de heeren H. C. Blöte, A. W. Brandhorst, J. Douglas, M. Donk, P. J. Hoogland, J. F. Obbes, D. A. M. G. Plancken, J. Verseveldt — Mevr. E. Lichtenbelt en ondergeteekende.

Januari 1926.

ONTWAKEN.

EEN van de aardigste bezigheden in de eerste maanden van het jaar is wel het nagaan van wat wij vroeger hebben leeren noemen „het ontwaken der natuur.” Ik herinner mij ook nog wel, dat wij indertijd in ons gemengde koor met groote overtuiging hebben staan te zingen van „de doodslaap der natuur” en de herfstbeelden, die redenaars en poëten ons opdrongen, waren ook van weinig bemoedigenden aard.

Tegenwoordig weten wij wel beter. Pimpelmees en boomkruiper zingen hun lenteliedje al lang voor Kerstmis. De lustige eekhoorn zat op Oudejaarsmiddag vroolijk te dineeren in zijn denneboom. De zaden van de Judaspenning houden ervan, om te ontkiemen in de buurt van Nieuwejaar en de jonge kiemplantjes, pas ontgogen aan de beveiligende dikke zaadhuid staan er nu bij -8° C. en een harde sneeuwjacht nog heel frisch en fleurig bij, even goed als de bloeiende sterremuur en de *Erica carnea*, de heidestruik van de bergen. Alleen lijkt die wat bleeker bloemen te hebben, dan anders. Zou de zonnelooze December daaraan schuld zijn?

Met de doodslaap behoeven we het dus niet zoo heel nauw te nemen. Er gaat in den winter genoeg om. En wat het ontwaken betreft, dat gebeurt misschien meer met onszelf, als met de plantjes en dieren. Mooie zonnige zachte Februari-dagen geven ons weer de gelegenheid, om rustig en lang buiten te zijn en dat voelen we dan als een heel aangename nieuwigheid. Hoe ouder je wordt, hoe prettiger dat lijkt.